

JEAN-PAUL SARTRE: ZAPRTA VRATA

Bojko Filip, G 4. B

Mentorica: prof. Mojca Stare Aljaž

O AVTORJU

- Rojen 21.junija 1905 v Parizu
- Sorodnik nobelovca Alberta Schweitzerja
- 1924 sprejet na Ecole normale superieure
- Soproga Simone de Beauvoir
- 1933 študiral v Berlinu
- Leta 1938 zaslovel z romanom Gnus
- Politično angažiran
- Obsojal ameriški imperializem
- Simpatizer komunistov
- Podpiral socialistično ureditev družbe
- Leta 1964 zavrnil Nobelovo nagrado
- Pisal filozofske eseje, kritike, drame, novele

ODLOMEK

SVETOVNA KNJIŽEVNOST V DRUGI POLOVICI 20. STOLETJA

Garcin, ki je dolga leta poniževal ženo, da je umrla od žalosti, je bil domnevno ubit kot samomorist. Ines je imela ljubezensko razmerje s Florence, ženo svojega bratranca, ki je na koncu storil samomor. Najbolj nedolžna se zdi Estelle, žena postaranega bogataša.

ZAPRTA VRATA (ODLOMEK IZ PETEGA PRIZORA)

GARCIN: (Estelle.) Ti si na vrsti. Kaj si pa ti storila?

ESTELLE: Saj sem vam povedala, da sploh ne vem. Če se še tako sprašujem ...

GARCIN: Prav. Ti bova pa midva pomagala. Kdo je tisti možakar z razbitim obrazom?

ESTELLE: Kateri možakar?

INES: Ti že veš. Tisti, ki si se ga bala, ko si vstopila.

ESTELLE: Neki prijatelj je.

GARCIN: Zakaj si se ga bala?

ESTELLE: Nimate me pravice izpraševati.

INES: Ali se je ubil zaradi tebe?

ESTELLE: Kje neki, saj ste znoreli.

GARCIN: Zakaj si se ga pa potem bala? Pogнал si je kroglo v glavo, kaj? Tako, da mu jo je razneslo.

ESTELLE: Molčita! Molčita!

GARCIN: Zaradi tebe! Zaradi tebe!

INES: Zaradi tebe si jo je pogнал.

ESTELLE: Pustita me pri miru. Bojim se vaju. Ven hočem! Ven hočem!

(Plane k vratom in jih stresa.)

GARCIN: Le pojdi. Bolj mi ne moreš ustreči. Samo vrata so zaprta od znotraj.

(Estelle pozvoni; zvonjenja ni slišati. Ines in Garcin se smejeta. Estelle se obrne k njima, s hrbtom naslonjena na vrata.)

ESTELLE: Nizkotna sta.

INES: Seveda sva nizkotna. No in kaj? Možakar se je torej ubil zaradi tebe? Bil je tvoj ljubček.

GARCIN: Gotovo je bil njen ljubček. Hotel jo je imeti samo zase. Mar ni res?

INES: Plesal je tango kot kak poklicni plesalec, ampak najbrž je bil reven, kot je videti.

(Molk.)

GARCIN: Vprašava te, če je bil reven?

ESTELLE: Da, reven je bil.

GARCIN: Seveda, ti si morala paziti na svoj dobri glas. Nekega dne je prišel, moledoval te je, ti si se pa norčevala iz njega.

INES: Kajne? Norčevala si se? In zato se je ubil?

ESTELLE: Ali si s takšnimi očmi gledala Florence?

INES: Da.

(Premolk. Estelle plane v smeh.)

ESTELLE: Ničesar nista uganila. (Se vzravna in ju gleda, še zmeraj naslonjena na vrata. Suho in izzivalno): Otroka mi je hotel napraviti. No, sta zdaj zadovoljna?

GARCIN: Ti pa nisi hotela?

SVETOVNA KNJIŽEVNOST V DRUGI POLOVICI 20. STOLETJA

ESTELLE: Ne. Otrok pa je vseeno prišel. Šla sem za pet mesecev v Švico. Ničesar ni ničesar vedel. Bila je deklica. Roger je bil pri meni, ko se je rodila. Vesel je bil, da ima hčer. Jaz pa prav nič.

GARCIN: In potem?

ESTELLE: Soba je imela balkon tik nad jezerom. Prinesla sem velik kamen. Vpil je: »Estelle, prosim te, lepo te prosim.« Sovražila sem ga. Vse je videl. Sklonil se je prek balkona in je videl kolobarje na vodni gladini.

GARCIN: In potem?

ESTELLE: Nič. Vrnila sem se v Pariz. On pa je storil, kar je pač hotel.

GARCIN: Pogнал si je kroglo v glavo.

ESTELLE: Seveda. Pa brez potrebe; moj mož ni nikoli ničesar posumil. (Premor.) Sovražim vaju.

(Popade jo ihtenje brez solz.)

GARCIN: Zaman. Tukaj solze ne tečejo.

ESTELLE: Ničvredna sem! Ničvredna! Ko bi vidva vedela, kako vaju sovražim!

(Prevedla Draga Ahaić)

RAZMISLIMO

- Razdelite vloge in preberite odlomek.
- Kakšna je vloga Garcina in Ines?
- Kakšno izpoved izlita od Estelle?

Sartre je pozneje p
tuacijo. Človek se
obkroža nas in na
Sartre, pridejo ka
se junaki razkrij

Sartrova drama
gega kakor tist
odgovorni za
politično ali n
vidike, občin

MOTIVNO-TEMATSKA ANALIZA

- enodejanka
- Ateistični eksistencializem
- 4 glavne osebe: Garcin, Ines, Estelle in sobar
- Garcin (pokvarjenec, sadistični vlačugar, strahopetec)
- Ines (lezbijka, morilka)
- Estelle (detomorilka)
- Dogajanje v peklu (hotelska soba)
- Neznosna vročina,
- luč, ki se je ne da ugasniti
- Konsistentne okoliščine
- Stopnjevanje napetosti med osebami

VREDNOTENJE

- Človek se definira z dejanji
- Človek določa mejo drugemu človeku
- Človek je v celoti odgovoren za svoje bivanje, in to ne le zase, temveč za vse človeštvo

HVALA ZA POZORNOST !